

Účasť a priority Slovenskej republiky na samite NATO vo Washingtone (9. - 11. júla 2024)

Predkladaný materiál obsahuje informáciu o pripravovanom samite Severoatlantickej aliancie, ktorý sa koná v dňoch 9. – 11. júla 2024 vo Washingtone v Spojených štátoch amerických, a o prioritách a pozíciách Slovenskej republiky na tomto samite NATO.

Delegáciu Slovenskej republiky bude viesť prezident Slovenskej republiky Peter Pellegrini. Súčasťou delegácie budú podpredseda vlády a minister obrany Slovenskej republiky Robert Kaliňák, minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Juraj Blanár a stály predstaviteľ Slovenskej republiky pri NATO Peter Bátor.

Delegácia Slovenskej republiky na samite NATO bude na rokovaní postupovať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, Bezpečnostnou stratégiou Slovenskej republiky, Obrannou stratégiou Slovenskej republiky, Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2023 - 2027, rozhodnutiami a záväzkami prijatými v rámci Severoatlantickej aliancie a zahraničnopolitickými záujmami Slovenskej republiky.

Samit sa koná v roku, v ktorom si členské krajiny Severoatlantickej aliancie pripomínajú 75 rokov od podpisu Severoatlantickej zmluvy, a v ktorom si vybrané členské krajiny pripomínajú 25. výročie členstva (Česká republika, Maďarsko a Poľsko), 20. výročie členstva (Bulharsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Slovenská republika a Slovinsko), či 15. výročie členstva (Albánsko a Chorvátsko) v tejto politicko-vojenskej organizácii demokratických štátov.

Od samitu sa očakáva niekoľko kľúčových rozhodnutí v oblasti posilňovania kolektívnej obrany a odstrašenia, potvrdenia pokračujúcej potreby zvyšovania úrovne obranných investícií, ako aj politickej a praktickej pomoci Ukrajine. Hlavným cieľom samitu je pokračujúca adaptácia NATO na zmenené bezpečnostné a geopolitické prostredie, ako aj posilnenie opatrení na odstrašenie a kolektívnu obranu východného krídla Aliancie, a to aj v oblasti protivzdušnej a protiraketovej obrany. Dôraz bude tiež položený na pokrok v plnení cieľov členských krajín z minuloročného samitu vo Vilniuse, vrátane zámeru investovať do obrany minimálne 2 % HDP.

Ak bude finálny návrh pre stabilnú a dlhodobú podporu pre Ukrajinu z finančného hľadiska akceptovateľný, Slovenská republika ho podporí. Slovenská republika tiež bude súhlasiť s mechanizmom koordinácie vojenskej pomoci v gescii NATO, avšak bez poskytovania priamej smrtiacej vojenskej pomoci zo strany vlády Slovenskej republiky. Aliancia na samite tiež ďalej rozpracuje opatrenia na posilňovanie odolnosti. V neposlednom rade bude témou samitu aj ďalší rozvoj partnerskej spolupráce, a to najmä s EÚ a indo-pacifickými partnermi Aliancie - Austráliou, Japonskom, Južnou Kóreou a Novým Zélandom, ktoré sa už po tretíkrát po sebe zúčastnia samitu NATO. Na samite sa prvýkrát zúčastní v pozícii plnoprávneho člena Švédsko.

Samit by mal deklarovať jednotu, súdržnosť a solidaritu medzi spojencami. Hlavným verejným výstupom samitu bude deklarácia reflektujúca aktuálny bezpečnostný vývoj a tlmöčiaca hlavné politické posolstvá z celkového spektra politik a aktivít Aliancie.

Priority a pozície Slovenskej republiky:

1. Kolektívna obrana NATO je hlavným pilierom bezpečnosti a obrany Slovenskej republiky. Slovenská republika preto podporí pokračujúcu adaptáciu Aliancie s cieľom posilniť jej schopnosť odstrašiť a v prípade potreby kolektívne sa brániť voči aktuálnym

bezpečnostným hrozbám. Spojenci na samite vo Vilniuse (2023) schválili nové regionálne obranné plány, ktoré sú najpodrobnejšími obrannými dokumentmi NATO od konca Studenej vojny. Na ich realizáciu Aliancia vyčlení 300 000 vojakov vo vysokej pripravenosti a so zodpovedajúcou vojenskou technikou. Slovenská republika podporí prijatie opatrení, ktoré zabezpečia vykonateľnosť obranných plánov prostredníctvom dostatočného zdrojového zabezpečenia a naplnenosti Nového modelu síl NATO, vrátane adekvátnej štruktúry velenia a riadenia.

2. Vláda SR sa sústreďí na obnovenie vlastných spôsobilostí v oblasti ochrany a obrany vzdušného priestoru Slovenskej republiky v čo najskoršom možnom termíne. Slovensko plánuje doplniť svoje pozemné systémy protivzdušnej obrany a nahradiť tie, ktoré boli bez zabezpečenia trvalej náhrady poskytnuté Ukrajine. Slovenská republika bude presadzovať čo najrýchlejšie posilnenie a systematizáciu protivzdušnej a protiraketovej obrany s cieľom znížiť aktuálne nedostatky. Pokračovanie v ďalšej implementácii rotačného modelu protivzdušnej a protiraketovej obrany, schváleného na samite vo Vilniuse v júli 2023, v rámci ktorého na báze dobrovoľnosti spojenecké systémy posilnia ochranu vzdušného priestoru spojencov na východnom krídle Aliancie, bude jedným zo zásadných výstupov samitu pre Slovenskú republiku.
3. Budovanie mnohonárodnej bojovej skupiny s možnosťou jej rozšírenia na úroveň brigády je jeden z najväčších záväzkov Slovenskej republiky ako v prospech národnej obranyschopnosti, tak v prospech kolektívnej obrany a odstrašenia Aliancie. Od 1. 7. 2024 preberá úlohu rámcovej krajiny Španielsko, ktoré taktiež rozhodlo o vytvorení predsunutého prvku zborového veliteľstva na území Slovenskej republiky. Slovenská republika taktiež podporí schválenie nového Konceptu podpory hostiteľskej krajiny, ktorý bude hostiteľským krajinám ukladať povinnosť splniť požiadavky na poskytovanie podpory aliančným jednotkám na ich území s cieľom zabezpečiť vykonateľnosť obranných plánov.
4. Obranné výdavky budú jednou z hlavných tém samitu NATO. Na samite vo Vilniuse bol aktualizovaný záväzok (*Defense Investment Pledge*), kde úroveň 2 % HDP na obranu nepredstavuje strop, ale základ. Slovenská republika podporuje rozšírenie definície 2 % vynakladaných na obranu o výdavky vynaložené aj na budovanie obrannej infraštruktúry, podporu zo strany hostiteľskej krajiny, príspevky do mechanizmov NATO a na podporu domáceho obranného priemyslu. Potreba investovať do operačnej pripravenosti, vyspelej a interoperabilnej techniky OS SR a výrazne zhoršené bezpečnostné prostredie zdôrazňujú potrebu vynakladať minimálne 2 % HDP na obranu. Výrazne viac ako 20 % zo svojich výdavkov na obranu vynaloží Slovensko na modernizáciu svojich ozbrojených síl. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi budeme venovať viac prostriedkov na výskum a vývoj.
5. Slovenská republika podporuje prijatie opatrení na posilnenie kapacít obranného priemyslu v spojeneckých krajinách, ktorých cieľom má byť rýchle obnovenie a rozšírenie zásob vojenskej techniky, výzbroje a munície. Opatrenia zamerané na štandardizáciu a posilňovanie zameniteľnosti munície a zbraňových systémov, ktoré využijú existujúce, ale aj nové platformy spolupráce v rámci Aliancie, budú kľúčové pre ďalší rozvoj. V tejto oblasti chce Slovenská republika zohrávať kľúčovú úlohu, a preto vyjadrila záujem o hostovanie centra výnimocnosti pre nepriamu paľbu v spolupráci s ostatnými spojencami.
6. Pokračovanie účasti Slovenskej republiky v operáciách, misiách a aktivitách NATO predstavuje zásadný príspevok Slovenskej republiky k posilňovaniu bezpečnosti a obranyschopnosti euroatlantického priestoru v duchu spojeneckej solidarity a zdieľania bremena. Slovenská republika bude naďalej prispievať do predsunutej posilnenej

prítomnosti NATO v Lotyšsku, ako prejavu solidarity a odhodlania pri obrane územia členských krajín NATO. Slovenská republika taktiež plánuje ponechať svoje zastúpenie v rámci poradenskej misie NATO v Irackej republike, čím preukáže odhodlanie pomôcť partnerom s budovaním ich obranných kapacít. Slovenská republika bude pokračovať v prispievaní do síl rýchlej reakcie NATO, iniciatívy pripravenosti NATO, ako aj do veliteľstva NATO v Sarajeve. Zároveň Slovenská republika zväži svoje ďalšie možnosti na príspevky do aktuálnych operácií, misií a aktivít NATO. Rovnaký prístup k solidarite a k zdieľaniu bremena očakáva Slovenská republika aj od svojich spojencov.

7. Adekvátne a realizovateľná pomoc a podpora Ukrajine predstavuje spoločný cieľ spojencov a posilňuje aj ich bezpečnosť. Aliancia ako organizácia naďalej nebude priamo zapojená do konfliktu, ale pomôže v koordinácii bilaterálnej pomoci spojencov. Slovenská republika podporí ďalší rozvoj vzťahov v rámci formátu Rada NATO – Ukrajina, ktorý umožňuje politický dialóg a ďalší rozvoj praktickej spolupráce. Slovenská republika podporí vytvorenie mechanizmu NATO pre poskytovanie bezpečnostnej asistencie a výcviku pre Ukrajinu, finančný záväzok spojencov poskytnúť Ukrajine dlhodobú a predvídateľnú pomoc, ako aj ďalšie návrhy opatrení pre Ukrajinu. Slovenská republika na nich bude participovať v línii svojich bezpečnostných záujmov a politických priorít.
8. Slovenská republika na samite podporí pokračovanie kolektívnych konzultácií a hodnotení správania Ruskej federácie a jeho implikácií na našu bezpečnosť ako aj pokračovanie diskusie o politike NATO voči Ruskej federácii. Slovenská republika bude podporovať jednotnú a zodpovednú kolektívnu odpoveď spojencov.
9. Znepokojenie vyvoláva posilňovanie čínskeho vplyvu v regiónoch susediacich s NATO, rastúca závislosť spojencov na niektorých surovinách a tovaroch z Číny a hybridné aktivity Peking. Slovenská republika podporí zodpovedný kolektívny prístup spojencov smerujúci k zvyšovaniu povedomia a odolnosti proti výzvam, ktoré idú proti našim hodnotám a záujmom a ktoré podkopávajú existujúce medzinárodné usporiadanie.
10. Južné susedstvo Aliancie, najmä regióny Blízkeho a stredného východu, ako aj severnej a subsaharskej Afriky, čelia vzájomne prepojeným bezpečnostným, demografickým, ekonomickým a politickým výzvam, ktoré majú vplyv na bezpečnosť spojencov. Slovenská republika preto podporí praktické odporúčania, ako lepšie reagovať na regionálne výzvy a hrozby a efektívnejšie spolupracovať s partnermi v regióne.
11. Medzi základné úlohy NATO patrí aktívna účasť na posilňovaní kooperatívnej bezpečnosti prostredníctvom širokého spektra partnerstiev. Slovenská republika podporuje prehĺbovanie vzťahov NATO – EÚ, politický dialóg a praktickú spoluprácu s indo-pacifickými partnermi a ďalšími regionálnymi partnerskými formátmi. V našom záujme je taktiež podpora Bosny a Hercegoviny, Gruzínska a Moldavska, ktorí sú vystavení vonkajším tlakom a ako najzraniteľnejší partneri potrebujú praktickú pomoc NATO pri rozvoji ich obranných a bezpečnostných kapacít.
12. Slovenská republika považuje odolnosť za základ kredibilného a efektívneho odstrašenia a obrany. Posilňovanie odolnosti je nevyhnutnou súčasťou odpovede na nové bezpečnostné hrozby a výzvy, vrátane kybernetických a hybridných. Slovenská republika podporí ďalšie posilňovanie odolnosti NATO a bude pokračovať v rozvoji odolnosti na národnej úrovni, ako aj zvyšovanie odolnosti partnerských krajín a aspirantov na členstvo v NATO.
13. Schopnosť Aliancie zaručiť obranu a bezpečnosť jej členov je čoraz viac závislá od udržania si svojej technologickej prevahy. Slovenská republika preto bude na samite podporovať opatrenia na ďalší rozvoj vzájomnej technologickej a inovačnej spolupráce vrátane testovania a zavádzania nových prelomových technológií a ich zodpovedného využívania.